

Мирослав Андрос,
старший викладач кафедри
відкритих освітніх систем
та інформаційно-комунікаційних технологій
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(м. Київ, Україна)

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ключові слова: інформаційно-комунікаційна компетентність, модель формування компетентності, управління розвитком інформаційно-комунікаційної компетентності керівника закладу загальної середньої освіти.

Постановка проблеми. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти розглядає інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) в освітньому процесі як «інструмент забезпечення успіху» Нової української школи (НУШ). В умовах прийняття нового Закону України «Про Освіту» та початку функціонування Нової української школи (НУШ), нині актуальною є проблема забезпечення підготовки компетентних фахівців, керівників закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО), що потребують впровадження дистанційної форми навчання (ДН) як однієї із основних інституційних форм здобуття освіти.

Однією із основних 10 компетентностей, що зазначені в Концепції «Нова українська школа» [1] є **інформаційно-цифрова компетентність**. Новим Законом України «Про освіту» [2] змінено перелік компетентностей (їх – вже 12), необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, – в ньому вже є визначення поняття **інформаційно-комунікаційна компетентність (ІКК)**. Зрозуміло, що застосовуючи дану компетентність до здобувача освіти (в межах суб'єкт-суб'єктної взаємодії «педагог-здобувач освіти»), ІКК застосовуємо також до педагога та керівника ЗЗСО, адже вже вони виступають як основні комунікатори в структурі

передачі знань, умінь, навичок, практичного досвіду, організації освітнього процесу.

Метою дослідження є виокремлення основних складових управління розвитком інформаційно-комунікаційної компетентності керівників ЗЗСО (передовсім, НУШ) в умовах ДН.

Виклад основного матеріалу.

В нашому дослідженні **ІКК керівника ЗЗСО** визначаємо як *здатність і готовність на основі динамічної комбінації знань, умінь і практичних навичок використовувати інформаційно-комунікаційні технології, передусім електронні освітні ресурси, для підтримки професійної діяльності з управління й освітнього процесу в ЗЗСО, зокрема в умовах організації ДН*. При цьому загальну структуру ІКК керівника ЗЗСО визначаємо на основі особистісно-діяльнісного підходу та виокремлюємо такі компоненти: *мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний, рефлексивний*.

Аналіз наукових джерел дав можливість побудувати **дидактичну модель розвитку ІКК керівника ЗЗСО в умовах ДН** вміщує наступні **структурні компоненти**: цільовий, діагностично-мотиваційний, змістовий, процесуальний, оцінно-проектувальний, результативний.

Модель спрямована на розвиток (як процес та як результат) ІКК компетентності керівників ЗЗСО засобами дистанційного навчання в умовах післядипломної педагогічної освіти. Призначення наведеної моделі полягає у візуалізації теоретичного обґрунтування, розкритті змісту, структури та технології розвитку ІКК керівників ЗЗСО засобами ДН в умовах післядипломної освіти. Практичне використання моделі розвитку передбачає успішний розвиток ІКК керівників ЗЗСО.

Управління розвитком інформаційно-комунікаційної компетентності керівника ЗЗСО в умовах ДН, на наш погляд, можливо реалізувати трьома шляхами:

1. безпосередня наставницька діяльність (менторство) спеціаліста з ІКТ (куратора-тьютора) у взаємодії із керівником ЗЗСО;

2. створення в ЗЗСО штатної одиниці на посаді адміністратора СДН.

3. навчання керівника ЗЗСО на курсах підвищення кваліфікації (КПК) при закладах післядипломної педагогічної освіти за напрямком «*відкрита освіта та інформаційно-комунікаційні технології*» та шляхом самостійного вибору варіантів підвищення власної кваліфікації з питання ІКК (наприклад, з використанням платформ дистанційного навчання (СДН) в закладах (державної та недержавної форми власності), що акредитовані для післядипломної освіти [3].

Управління розвитком ІКК першим шляхом передбачає укладання договорів про співпрацю, що несе у собі певні матеріальні затрати для освітнього закладу. Але, як варіант взаємодії між наставником та керівником може бути ефективним, особливо, коли необхідно впроваджувати та підтримувати певний електронно-освітній ресурс чи СДН.

Другий варіант передбачає додаткове фінансування спеціаліста на посаді адміністратора СДН та знімає майже всі питання щодо особистого розвитку ІКК керівника ЗЗСО з питань організації ДН, залишаючи керівнику суто управлінські функції: планування, організація, контроль та аналіз процесу ДН. В сучасних реаліях української загальної середньої освіти, тим паче в рамках створення та функціонування опорних шкіл, додаткове фінансове навантаження може стати непереборним фактором неспішності реалізації процесу організації ефективного ДН та некомпетентності керівника ЗЗСО з ІК питань.

Третій варіант передбачає короткочасну взаємодію керівника ЗЗСО та спеціаліста із ІКТ в рамках курсів підвищення кваліфікації в державних та недержавних закладах післядипломної освіти. В даному випадку, наголос робиться на тому, що набуті знання, навички та уміння (особливо, застосовуючи, як наприклад в ДЗВО «Університет менеджменту освіти», трьох етапні КПК із використанням дистанційного етапу навчання) будуть використані керівником самостійно, та призведуть в подальшому до ефективного організації та впровадження дистанційного навчання в освітньому закладі.

Крім, цього, ефективними є застосування короткотривалих КПК (6-30 годин) за освітнім напрямком «*відкрита освіта та інформаційно-комунікаційні технології*», що вже започатковано в рамках новоствореного Українського відкритого університету післядипломної освіти (УВУПО).

Сучасна освітня парадигма, що будується на комп'ютерних засобах навчання із використанням Інтернет-технологій (найчастіше, структурована в СДН), бере за основу не передачу готових знань, умінь і навичок слухачу КПК, а формування усвідомленої пошукової (розвивальної) освітньої діяльності. При цьому активно використовується самостійна робота слухача, яка носить характер спілкування з викладачем, опосередкованого за допомогою інтерактивних засобів в рамках СДН. Таким чином, формується методичний банк ДН, який можна постійно оновлювати, поповнювати, коректувати. Управління знаннями в ДН підвищенні кваліфікації керівних працівників освіти базується на розумінні знання як результату індивідуальної діяльності, в основі якої явні (формалізована інформація, що може стати знанням) і неявні знання (методичні рекомендації, поради, аналіз помилок та ін.).

Висновок. Управління розвитком ІКК керівників ЗЗСО в умовах дистанційного навчання ефективно за умов навчання на КПК в закладах післядипломної освіти за напрямком «Відкрита освіта та інформаційно-комунікаційні технології» за класичною (трьох етапною) та короткостроковою (6-30 год.) схемою організації КПК.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145>.
2. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс] Режим доступу:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
3. Кабінет Міністрів України. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1133 від 27.12.2019) [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/download/postanova-vid-serpnya-2019-800-deyaki-pitannya-2019-74239.html>.